

EURÓPA TANÁCS HELYI
ÉS REGIONÁLIS HATÓSÁGOK
KONGRESSZUSA

Helyi
Önkormányzatok
Európai Chartája

ÉS MAGYARÁZÓ JELENTÉS

The Congress

Le Congrès

COUNCIL OF EUROPE   CONSEIL DE L'EUROPE

**Helyi
Önkormányzatok
Európai Chartája**

French Edition:

Charte européenne de l'autonomie locale

ISBN 978-92-871-6942-6

English Edition:

European Charter of Local Self-Government

ISBN 978-92-871-6943-3

Ukrainien Edition:

Європейська Хартія про місцеве самоврядування

ISBN 978-92-871-7387-4

Reproduction of the texts in this publication is authorised provided that the full title of the source, namely the Council of Europe, is cited. If they are intended to be used for commercial purposes or translated into one of the non-official languages of the Council of Europe, please contact publishing@coe.int.

Cover and layout: SPDP, Council of Europe

Council of Europe Publishing

F-67075 Strasbourg Cedex

<http://book.coe.int>

ISBN 978-92-871-7386-7

© Council of Europe, May 2012

Printed at the Council of Europe

Európa tanács helyi és regionális hatóságok kongresszusa

Bevezetés

A Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa egyedülálló intézmény Európában, amely azért felelős, hogy felmérje a helyi és regionális demokrácia helyzetét az Európa Tanács 47 tagállamában. Fő feladata az alulról felépülő demokrácia megerősítése és fejlődésének figyelemmel kísérése.

A Kongresszus tevékenységének középpontjában az áll, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját – az első, 1985-ben elfogadott kötelező érvényű okiratot – mennyiben tartják be a tagállamok. A Charta etalon értékű egyezményé vált a helyi és regionális hatóságok jogainak biztosításában, úgymint az autonómia és az önkormányzat jogának biztosítása, a helyi képviselőtestületek megválasztása és az, hogy saját hatáskörrel, közigazgatási struktúrákkal és pénzügyi erőforrásokkal rendelkezzenek, vagy pedig a jogorvoslathoz való jog bíróság előtt olyan esetekben, ha más szintekről avatkoznak a bele a tevékenységükbe.

A helyi és regionális hatóságok egyre gyakrabban fordulnak a Kongresszushoz, és kérik annak intézkedését olyan helyzetekben, melyeket fenyegetőnek tekintenek a működésükre. Ezek a helyzetek sokfélék lehetnek, a Charta előírásainak gyanítható közvetlen megsértésétől kezdve, mint pl. azok az esetek,

amikor a központi hatóságok részéről elmarad a konzultáció a helyi és regionális hatóságokkal egy olyan kérdésben, amely közvetlenül érinti őket (4.6. és 9.6. pontok), egészen odáig, hogy a helyhatóságok feladatkörei és pénzügyi forrásai nem állnak arányban egymással (9. Szakasz). Az is előfordul, hogy közvetett módon sértik meg a Charta szellemét. Például a helyi önkormányzati képviselők felkérhetik a Kongresszust arra, hogy vizsgálja felül az ország kötelezettségeit a Charta alapján az önkormányzatok számának csökkentésére, egy olyan jogszabály véleményezésére, amely megtiltja a parlamenti képviselők számára választott politikai tisztségek betöltését, intézkedésekre egy olyan javasolt törvénymódosítással szemben, amely megszünteti egy ország fővárosának a kerületi tanácsait, vagy hogy véleményezzék egy kisebbségi nyelv használatának tiltását helyi ügyekben. Elmondható, hogy azok a kérdések, amelyeket a Kongresszushoz intéznek a Charta alkalmazásának véleményezésével kapcsolatban, széles kört ölelnek fel.

Monitoring tevékenységein keresztül a Kongresszus biztosítja, hogy a Charta-t helyesen alkalmazzák, ezáltal gondoskodjanak a helyi és regionális önkormányzatok egészséges működéséről földrészünkön.

Hogyan kíséri figyelemmel a Kongresszus a helyi és a regionális demokráciát?

- Rendszeres országmonitoring látogatások útján
- A Charta betartásának különféle szempontok szerinti ellenőrzése
- A helyi és regionális választások megfigyelése

A monitoring látogatások alapján a Kongresszus jelentéseket készít, amelyeket a Monitoring Bizottságban vitatnak meg; a tagállamok részére megfogalmazott ajánlásai révén pedig a Kongresszus hozzájárul a helyi és regionális önkormányzás javításához Európában.

1995 óta hozzávetőleg 50 monitoring jelentést készítettek, a tagállamok pedig számos törvényhozási reformot hajtottak végre. Az Európa Tanács tagállamai azt is megtehetik, hogy visszavonják a ratifikáció idején tett fenntartásaikat.

Továbbfejlesztett monitoring mechanizmusok

2010 júniusában a kongresszusi reform részeként a Kongresszus Állandó bizottsága elfogadta azokat a szabályokat, amelyek a Kongresszus monitoring eljárásainak a szervezetét határozzák meg (307rev (2010) sz. Határozat).

A monitoring tevékenység minőségének javítása érdekében a Kongresszus következőket határozta el:

- gyakoribb és szisztematikusabb monitoring azokban az országokban, amelyek aláírták és ratifikálták a Chartát (nagyjából ötévente);
- szorosabb keretrendszer létrehozása jelentéstevők kinevezésére, hogy garantálni lehessen a monitoringért felelős delegáció pártatlanságát;
- a folyamatot monitoring utáni segítségnyújtással kell lezárni az országos és helyi hatóságokkal folytatott együttműködés alapján, hogy az érintett országgal közösen találják meg a legjobb megoldást a delegáció által feltárt problémákra.

A Kongresszus tehát helyi és regionális szinten egyaránt hozzájárul az Európa Tanács alapvető céljainak eléréséhez – vagyis a demokrácia megerősítéséhez és az emberi jogok védelméhez – a Helyi Önkormányzatok Chartája és a helyhatóság ügyeiben történő részvétel jogáról szóló további jegyzőkönyv fényében.

**Helyi
Önkormányzatok
Európai Chartája**

Strasbourg, 1985.10.15.

Preambulum

Az Európa Tanács Tagállamai, a Charta aláírói,

Tekintettel arra, hogy az Európa Tanács célja az egység előmozdítása a tagállamok között azzal a céllal, hogy óvja és megvalósítsa a közös örökséget jelentő eszméket és alapelveket;

Tekintettel arra, hogy az egyik módszer, amellyel ez a cél elérhető, megállapodások kötése az államigazgatás területén;

Tekintettel arra, hogy a helyhatóságok minden demokratikus rendszer fő alapjait képezik;

Tekintettel arra, hogy a polgárok részvételi joga közügyek vitelében azon demokratikus elvek egyike, amelyeket az Európa Tanács valamennyi tagállama a magáénak vall;

Tekintettel arra, hogy ezt a jogot a leginkább közvetlen módon helyi szinten lehet gyakorolni;

Meggyőződve arról, hogy a valódi feladatkörökkel rendelkező helyhatóságok létezése olyan közigazgatást nyújthat, amely egyszerre hatékony és közel áll a polgárokhoz;

Tudatában annak, hogy a helyi önkormányzatiság megerősítése a különböző európai országokban fontos hozzájárulás egy olyan Európa létrejöttéhez, amely a demokrácia és a hatalmi decentralizálás elvein alapszik;

Megerősítve, hogy ez olyan helyhatóságok létét foglalja magában, amelyekben demokratikusan felépülő döntéshozó testületek működnek, valamint a széleskörű autonómia meglétét a felelősségi köreikre, az ezek ellátásához szükséges módokra és eszközökre, illetve a feladatok teljesítéséhez szükséges erőforrásokra vonatkozóan,

A következőkben állapodnak meg:

1. Cikk

A Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek fogadják el a következő cikkeket, a Charta 12. Cikkében foglalt módon, az ott leírtak szerinti mértékben.

I. Rész

2. Cikk – A helyi önkormányzat alkotmányos és jogi alapjai

A helyi önkormányzatiság elvét el kell ismerni a belföldi törvényhozásban, és ahol célszerű, az alkotmányban.

3. Cikk – A helyi önkormányzat fogalma

1 A helyi önkormányzatiság a helyhatóságok jogát és képességét jelzi, a jogszabályok szabta korlátozásokon belül arra, hogy szabályozzák és kezeljék a közügyek egy jelentős részét saját felelősségi körükön belül, a helyi lakosság érdekében.

2 Ezt a jogot olyan tanácsok vagy közgyűlések útján gyakorolja, amelyek szabad és titkos választások révén alakultak meg, közvetlen, egyenlő és általános választójog alapján, és amelyekhez nekik felelős végrehajtó szervek tartoznak. Ez a rendelkezés semmilyen módon nem érinti a lakossági gyűlésekhez, népszavazásokhoz és a közvetlen lakossági részvétel más formáihoz való folyamodást azokban az esetekben, ahol a jogszabályok ezeket lehetővé teszik.

4. Cikk – A helyi önkormányzat kiterjedése

1 A helyhatóságok alapvető hatásköreit és feladatköreit az alkotmányban vagy jogszabállyal kell megállapítani. Ez a rendelkezés azonban nem akadályozhatja meghatározott célokat szolgáló hatáskörök és feladatkörök hozzárendelését a helyhatóságokhoz, a jogszabályokkal összhangban.

2 A helyhatóságok a törvényszabta kereteken belül teljes önállósággal döntenek arról, hogy gyakorolják-e kezdeményezési jogukat olyan ügyekkel kapcsolatosan, amelyeket nem zártak ki a kompetenciájukból és nem utaltak valamilyen más hatóság hatáskörébe.

3 A hatósági feladatköröket általában és lehetőség szerint azoknak a hatóságoknak kell gyakorolniuk, amelyek a polgárokhoz a legközelebb állnak. Ha a feladatokat egy másik hatóság vonja magához, ennek arányban kell állnia a feladat kiterjedésével és jellegével éppen úgy, mint a hatékonyság és a takarékoság követelményeivel.

4 A helyhatóságoknak juttatott hatáskörök általában teljesek és kizárólagosak. Ezeket másik, központi vagy regionális hatóság nem csorbíthatja és nem korlátozhatja, kivéve a jogszabályban meghatározott eseteket.

5 Ha egy központi vagy regionális hatóság jogköröket delegál a helyhatóságok részére, ezeknek a lehető legnagyobb mértékben önálló döntési jogot kell adni a gyakorlat hozzáigazításában a helyi körülményekhez.

6 A lehetséges mértékben, kellő időben és megfelelő módon konzultálni kell a helyhatósággal a tervezési és

döntéshozatali folyamatok során minden olyan témában, amely azokat közvetlenül érinti.

5. Cikk – A helyhatóságok határainak védelme

A helyhatóságok határait kizárólag úgy lehet megváltoztatni, ha előtte konzultáltak az érintett helyi közösségekkel, lehetőleg népszavazás útján, ha ezt a jogszabályok engedélyezik.

6. Cikk – A helyhatóságok feladatainak megfelelő közigazgatási struktúrák és erőforrások

1 Az általánosabb jellegű jogszabályok sérelme nélkül, a helyhatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy maguk határozzák meg saját belső közigazgatási struktúrájukat, hogy alkalmazkodhassanak a helyi szükségletekhez és biztosíthassák a hatékony ügykezelést.

2 A helyhatóságok személyzetének szolgálati feltételei lehetővé kell, hogy tegyék jól képzett személyzet felvételét érdem és alkalmasság alapján; ebből a célból megfelelő képzési lehetőségeket, javadalmazást és karrierkilátásokat kell nyújtani.

7. A feladatkörök helyi szintű gyakorlásának feltételei

1 A választott helyi képviselők hivatalának feltételei előírják, hogy a képviselők szabadon gyakorolhatják a tisztségükből fakadó tevékenységeket.

2 Meg kell kapniuk a megfelelő pénzügyi kompenzációt a hivataluk gyakorlása során felmerült költségeikért is, amennyiben költségeik merültek fel, megfelelő térítés illeti meg őket

keresetük vagy elvégzett munkáért járó fizetésük kieséséért és az ehhez kapcsolódó szociális jóléti védelemre is jogosultak.

3 Törvénnyel vagy alapvető jogelvekkel kell meghatározni azokat a feladatokat és tevékenységeket, amelyek összeférhetetlenek a helyi választott képviselői hivatallal.

8. Cikk – A helyhatóságok tevékenységének államigazgatási felülvizsgálata

1 A helyhatóságok államigazgatási felügyeletét kizárólag a fenti eljárások, valamint az alkotmány és a jogszabályok rendelkezései alapján lehet gyakorolni.

2 A helyhatóságok tevékenységének bármilyen államigazgatási felügyelete kizárólag a jogszabályok és az alkotmányos alapelvek betartására kell, hogy korlátozódjon. A magasabb szintű hatóságok általi államigazgatási jellegű felülvizsgálat azonban lehetséges a célszerűség szempontjaira tekintettel, olyan feladatokra vonatkozóan, amelyeknek a végrehajtását a helyhatóságokra delegálták.

3 A helyhatóságok államigazgatási jellegű felügyeletét úgy kell gyakorolni, hogy az ellenőrző hatóság beavatkozása arányos legyen azoknak az érdekeknek a fontosságával, amelyeket védeni hivatott.

9. Cikk – A helyhatóságok pénzügyi forrásai

1 A helyhatóságok a nemzeti gazdaságpolitika keretein belül jogosult megfelelő, saját pénzügyi forrásokra, amelyekről hatásköreik keretein belül jogosultak szabadon rendelkezni.

- 2 A helyhatóságok pénzügyi forrásai legyenek arányosak az alkotmányban és a jogszabályokban megszabott feladatköreikkel.
- 3 A pénzügyi források legalább egy részét a helyhatóságok helyi adókból és díjakból gyűjtsék be, és a jogszabályok keretei között maguk állapíthassák meg ezek mértékét.
- 4 A helyhatóságokat forrásokkal ellátó pénzügyi rendszer kellőképpen diverzifikált és teherbíró ahhoz, hogy a célszerűen lehetséges legnagyobb mértékben lépést tudjon tartani a feladataik ellátásához szükséges költségek valós összegének alakulásával.
- 5 A pénzügyileg gyengébb helyhatóságok védelmét célszerű biztosítani olyan pénzügyi kiegyenlítő eljárások vagy más, ezekkel ekvivalens intézkedések útján, melyek célja a potenciális finanszírozási források és a rájuk terhelt pénzügyi kötelezettségek egyenlőtlen elosztásának korrigálása. Ezek az eljárások vagy intézkedések azonban nem csökkenthetik a helyhatóságoknak a saját hatáskörükön belüli mozgásszabadságát.
- 6 A helyhatóságokkal megfelelő módon konzultálni kell arról, hogy az újraelosztott forrásokat milyen módon juttassák el nekik.
- 7 A helyhatóságoknak juttatott támogatásokat a lehetséges legnagyobb mértékben célhoz kötöttség nélkül kell adni. Ha a helyhatóságok támogatásban részesülnek, azzal nem szűnik meg az az alapvető szabadságuk, hogy saját fennhatóságuk alatt maguk határozzák meg a követendő szakpolitikákat.

8 Beruházási hitel felvétele érdekében a helyhatóságok a törvény szabta kereteken belül a hazai tőkepiacokhoz is hozzáférhetnek.

10. Cikk – A helyhatóságok egyesülési joga

1 Hatáskörük gyakorlása során a helyhatóságok jogosultak arra, hogy egymással együttműködjenek, és a törvény keretei között más hatóságokkal szövetségekbe tömörüljenek olyan feladatok végrehajtása érdekében, amelyekben közösen érdekeltek.

2 Minden egyes Állam elismeri a helyhatóságoknak azt a jogát, hogy szövetségekhez tartozzanak közös érdekeik érvényesítése érdekében, illetve hogy helyhatóságok nemzetközi szövetségeibe lépjenek be.

3 A törvényben megszabott feltételek mellett a helyhatóságok jogosult arra, hogy más Államokban működő hasonló szervezetekkel együttműködjenek.

11. Cikk – A helyi önkormányzatok jogi védelme

A helyhatóságok jogosultak bíróság előtti jogorvoslatra annak érdekében, hogy szabadon gyakorolhassák a hatásköreiket, és tiszteletben tartsák az alkotmányban vagy nemzeti jogszabályokban lefektetett helyi önkormányzat alapelveit.

II. Rész – Vegyes rendelkezések

2. Cikk – Vállalások

1 Mindegyik Fél vállalja, hogy magára nézve kötelezőnek ismeri el legalább húsz bekezdést a Charta I. Részében, melyek

közül legalább tízet a következő bekezdések közül kell kiválasztani:

- 2. Cikk,
- 3. Cikk, 1. és 2. bekezdések,
- 4. Cikk, 1., 2. és 4. bekezdések,
- 5. Cikk,
- 7. Cikk 1. bekezdés,
- 8. Cikk 2. bekezdés,
- 9. Cikk, 1, 2. és 3. bekezdések,
- 10. Cikk 1. bekezdés,
- 11. Cikk.

2 Amikor benyújtja a ratifikálásról, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányát, minden egyes Szerződő Állam tájékoztatja az Európa Tanács Főtitkárát azokról a bekezdésekről, amelyeket ezen cikk 1. bekezdése alapján választott ki.

3 A későbbiekben bármelyik Fél bármikor értesítheti a Főtitkárt arról, hogy a Charta bármelyik bekezdését kötelező érvényűnek tekinti magára nézve, ha azt még nem fogadta el az ezen cikk 1. bekezdésében foglaltak szerint. Ezt a később megtett vállalást az értesítést küldő Fél általi ratifikálás, elfogadás vagy jóváhagyás elválaszthatatlan részének kell tekinteni, és ugyanolyan módon lép hatályba annak a hónapnak az első napján, amely azon három hónapos időszakot követi, amely azzal a nappal kezdődik, amikor a Főtitkár megkapta az értesítést.

13. Cikk – A Charta hatálya alá tartozó hatóságok

A Chartában foglalt helyi önkormányzati elvek az adott Fél területén működő mindenfajta helyhatóságra vonatkoz-

nak. Ugyanakkor a ratifikálási, elfogadási vagy jóváhagyási okmány benyújtásakor mindegyik Fél meghatározhatja azokat a helyi vagy regionális hatósági kategóriákat, amelyeket a Charta hatálya alá kívánja vonni, vagy amelyeket ki akar zárni annak hatályából. A Charta hatályán belül további helyi vagy regionális hatósági kategóriákat is megjelölhet a későbbiekben, az Európa Tanács Főtitkárához intézett írásos értesítés formájában.

14. Cikk – Tájékoztatás

Mindegyik Fél köteles az Európa Tanács Főtitkáranak továbbítani az összes odavágó információt azokról a jogalkotói rendelkezésekről és más intézkedésekről, amelyeket a Charta rendelkezéseinek a betartása érdekében tett.

III. Rész

15. Cikk – Aláírás, ratifikálás és hatálybalépés

1 Ezt a Chartát az Európa Tanács Tagállamai írhatják alá. Ratifikációval, elfogadással vagy jóváhagyással erősíthető meg. A ratifikálásról, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányt az Európa Tanács Főtitkárához kell benyújtani.

2 A Charta azon három hónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor az Európa Tanács négy Tagállama kinyilvánította, hogy elfogadja a Chartában magára nézve kötelező érvényűnek az előző bekezdésben foglaltak szerint.

3 Azon Tagállamokra vonatkozóan, amelyek a későbbiekben nyilvánítják ki, hogy elfogadják a Chartát magukra nézve

kötelezőnek, a hatálybalépés napja azon három hónapos időszakot követő hónap első napja, amely azt a napot követi, amikor benyújtották a ratifikáláshoz, elfogadáshoz vagy jóváhagyáshoz szóló okmányt.

16. Cikk – Területi kikötés

1 Az aláírás időpontjában vagy amikor benyújtja ratifikálási, elfogadási, jóváhagyási vagy csatlakozási okmányát, bármelyik Állam meghatározhatja azt a területet vagy azokat a területeket, amelyekre a Charta hatálya kiterjed.

2 A későbbiekben bármelyik Állam kiterjesztheti a Charta alkalmazási körét egy az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozattal, a nyilatkozatban megjelölt bármilyen más területre. Ezen terület vonatkozásában a Charta azon három hónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor a Főtitkár megkapta ezt a nyilatkozatot.

3 Az előbbi két bekezdés alapján benyújtott, nyilatkozatot vissza lehet vonni azon területekre vonatkozóan, amelyeket a nyilatkozatban megjelöltek, a Főtitkárhoz címzett írásos értesítés formájában. A visszavonás azon hathónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor a Főtitkár megkapta ezt az értesítést.

17. Cikk – Felmondás

1 A Chartát bármelyik Fél bármikor felmondhatja egy ötéves időszak eltelte után, melynek kezdete az a nap, amikor számára a Charta hatályba lépett. Az Európa Tanács Főtitkárát erről hathónapos felmondási idő mellett kell tájékoztatni.

Ez a felmondás nem érinti a Charta érvényességét a többi Félre vonatkozóan, azzal a kikötéssel azonban, hogy minden időben legalább négy Félnek kell lennie.

2 A megelőző bekezdésben foglalt rendelkezések szerint bármelyik Fél felmondhatja a Charta I. része bármelyik bekezdésének általa elfogadott rendelkezéseit, azzal a kikötéssel azonban, hogy az adott Félre továbbra is vonatkoznak a 12. Cikk 1. bekezdésében meghatározott számú és jellegű bekezdések. Bármelyik Fél, amely egy bekezdés felmondásakor már nem felel meg a 12. Cikk 1. bekezdésében foglalt követelményeknek, úgy tekintendő, mint aki magát a Chartát is felmondta.

18. Cikk – Értesítések

Az Európa Tanács Főtitkára a következőkről fogja tájékoztatni az Európa Tanács Tagállamait:

- a bármilyen aláírás;
- b bármilyen ratifikációs, elfogadási vagy jóváhagyási okmány benyújtása;
- c a Charta bármilyen hatálybalépési dátuma, a 15. Cikkben foglaltak szerint;
- d bármilyen, a 12. Cikk 2. és 3. bekezdéseiben foglaltak alkalmazását illető értesítés benyújtása;
- e bármilyen, a 13. Cikkben foglaltak alkalmazását illető értesítés benyújtása;
- f bármilyen más, a Chartával kapcsolatos intézkedés, értesítés vagy közlés.

A fentiek megerősítésére az alulírott szabályszerűen felhatalmazott személyek aláírták ezt a Chartát.

Készült Strasbourgban a mai napon, azaz a 1985. év október hónapjának 15. napján, angol és francia nyelven, melyek mindegyike egyformán eredetinek minősül, és letétbe helyezték az Európa Tanács irattárában. Az Európa Tanács Főtitkára hitelesített példányt küld az Európa Tanács minden egyes Tagállamának.

**Kiegészítő jegyzőkönyv
a Helyi Önkormányzatok
Európai Chartájához
a helyhatóság ügyeiben való
közreműködés jogáról**

Utrecht, 2009. november 16.

Preambulum

Az Európa Tanács tagállamai, ezen Kiegészítő jegyzőkönyv a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájához (a továbbiakban, mint: „a Charta”, ETS No.122) aláírói,

Tekintettel arra, hogy az Európa Tanács célja az egység előmozdítása tagállamok között azzal a céllal, hogy óvja és megvalósítsa a közös örökséget jelentő eszméket és alapelveket;

Tekintettel arra, hogy a közügyek vitelében való részvétel azon demokratikus elvek egyike, amelyeket az Európa Tanács valamennyi tagállama a magáénak vall;

Tekintettel arra, hogy a Tagállamok fejlődése során megmutatkozott ezen alapelv alkalmazásának a fontossága a helyi önkormányzatoknál;

Tekintettel arra, hogy célszerűnek látszik a Chartát kiegészíteni olyan rendelkezésekkel, amelyek garantálják a részvételi jogot a helyhatóság ügyeiben.

Figyelembe véve az Európa Tanács Egyezményét a Hivatalos dokumentumokhoz való hozzáférésről, amelyet a Miniszteri Bizottság 2008. november 27-én fogadott el;

Figyelembe véve továbbá az Európa Tanács Állam- és Kormányfőinek 3. Csúcstalálkozóján (Varsó, 2005. május 16-27) elfogadott Intézkedési Tervet,

A következőkben állapodnak meg:

1. Cikk – a helyhatóság ügyeiben való közreműködés joga

1 A Részes Államok biztosítják mindenki számára, aki a közigazgatási területükön lakik, a helyhatóság ügyeiben való közreműködés jogát.

2 A helyhatóság ügyeiben való közreműködés joga azt jelenti, hogy ezek a személyek jogosultak a helyhatóság jogköreinek és feladatainak a meghatározására vagy befolyásolására törekedni.

3 A törvényben meg kell adni az eszközöket arra, hogy megkönnyítsék ezen jog gyakorlását. Anélkül, hogy méltánytalan módon hátrányosan megkülönböztetnének bármilyen személyt vagy csoportot, törvényben lehet meghatározni azokat a konkrét intézkedéseket, amelyek különböző körülményekre vagy személyek különböző kategóriáira vonatkoznak. Az adott fél alkotmányos és/vagy nemzetközi kötelezettségeinek megfelelően, a törvény különösen is megállapíthat olyan intézkedéseket, amelyek kifejezetten a választókra korlátozódnak.

4.1 Mindegyik Fél elismeri törvényben, hogy saját állampolgárai választókként vagy jelölteként részt vehetnek annak a helyhatóságnak a tanácsa vagy közgyűlése megválasztásában, amelyiknek a területén laknak.

4.2 A törvénynek azt is el kell ismernie, hogy más személyeknek is joguk van ehhez a részvételhez, amennyiben az adott Fél, saját alkotmányos rendjének megfelelően így dönt, vagy ha a Fél nemzetközi jogi kötelezettségei ezt írják elő.

5.1 Azokat a formaságokat, feltételeket vagy korlátozásokat, amelyek a helyhatóság ügyeinek vitelében való részvétel jogának a gyakorlására vonatkoznak, törvényben kell előírni, az adott Fél nemzetközi jogi kötelezettségeivel összhangban.

5.2 A törvény előírhatja azokat formaságokat, feltételeket és korlátozásokat, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a helyhatóságok hatásköreinek és feladatainak gyakorlása során az etikai integritás és az átláthatóság ne sérülhessen a részvétel jogának a gyakorlása következtében.

5.3 Minden egyéb formaság, feltétel vagy megkötés csak azért lehet szükséges, hogy előmozdítsa a politikai demokrácia hatékony működését, a demokratikus állam közbiztonságának fenntartása érdekében vagy pedig azért, hogy az adott Fél eleget tudjon tenni nemzetközi jogi kötelezettségeinek.

2. Cikk – A részvételi jog biztosítása érdekében bevezetendő intézkedések

1 A Felek kötelesek megtenni minden olyan intézkedést, melyek ahhoz szükségesek, hogy érvényesítsék a helyhatóság ügyeiben való részvétel jogát.

2. – Ezek a részvételi jog biztosítása érdekében bevezetendő intézkedések a következőket foglalják magukban:

i a helyhatóságok felhatalmazása arra, hogy lehetővé tegyék, előmozdíthassák és megkönnyíthessék a Jegyzőkönyvben meghatározott részvételi jog gyakorlását;

- ii a következők megalkotásának biztosítása:
    - a az emberek bevonására szolgáló eljárások, amelyek lehetnek konzultatív folyamatok, helyi népszavazások és indítványok, és amennyiben a helyhatóság lakossága és/vagy a földrajzi területe nagy, azok az intézkedések, melyek célja az emberek bevonásuk hozzájuk közel eső szinten;
    - b azok az adott Fél alkotmányos rendjének és nemzetközi jogi kötelezettségeinek megfelelő eljárások, amelyek a helyhatóságoknál tárolt dokumentumokba való betekintésre vonatkoznak;
    - c azon intézkedések, amelyek célja, hogy kielégítsék azoknak a személyeknek az igényeit, akiket sajátos helyzetük akadályoz a részvételben; valamint
    - d azon mechanizmusok és eljárások, amelyek célja azoknak a panaszoknak és javaslatoknak a kivizsgálása és megválaszolása, amelyek a helyhatóságok és a helyi közszolgálatok működésével kapcsolatosak;
  - iii az informatikai illetve kommunikációs technológiák használatának ösztönzése annak érdekében, hogy népszerűsítsék és gyakorolják a Jegyzőkönyvben meghatározott részvételi jogot.
- 3 Az eljárások, intézkedések és mechanizmusok országonként és helyhatóságonként változhatnak, tekintettel ezek méretére és kompetenciáira.

4. Azoknak az intézkedéseknek a megtervezése és eldöntése során, melyek célja, hogy érvényesíteni lehessen a helyhatóság ügyeiben való részvétel jogát, a lehetséges legnagyobb mértékben konzultálni kell a helyhatóságokkal, a megfelelő időben és a megfelelő módon.

3. Cikk – A Jegyzőkönyv hatálya alá tartozó hatóságok

A Jegyzőkönyv az adott Fél területén működő mindenfajta helyhatóságra vonatkozik. Ugyanakkor a ratifikálási, elfogadási vagy jóváhagyási okmány benyújtásakor mindegyik Állam meghatározhatja azokat a helyi vagy regionális hatósági kategóriákat, amelyeket a Jegyzőkönyv hatálya alá kívánja vonni, vagy amelyeket ki akar zárni annak hatályából. A Jegyzőkönyv hatályán belül további helyi vagy regionális hatósági kategóriákat is megjelölhet a későbbiekben, az Európa Tanács Főtitkárához intézett írásos értesítés formájában.

4. Cikk – Területi alkalmazás

1 Az aláírás időpontjában vagy amikor benyújtja ratifikálási, elfogadási vagy jóváhagyási okmányát, bármelyi Állam meghatározhatja azt a területet vagy azokat a területeket, amelyekre a Jegyzőkönyv hatálya kiterjed.

2 A későbbiekben bármelyik Fél kiterjesztheti a Jegyzőkönyv alkalmazási körét egy az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozattal, a nyilatkozatban megjelölt bármilyen más területre. Ezen terület vonatkozásában a Jegyzőkönyv azon három hónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba,

melynek kezdete az a nap, amikor a Főtitkár megkapta ezt a nyilatkozatot.

3 Az előbbi két bekezdés alapján benyújtott, nyilatkozatot vissza lehet vonni azon területekre vonatkozóan, amelyeket a nyilatkozatban megjelöltek, az Európa Tanács Főtitkárához címzett írásos értesítés formájában. A visszavonás azon hat hónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor a Főtitkár megkapta ezt az értesítést.

5. Cikk – Aláírás és hatálybalépés

1 Ezt a Jegyzőkönyvet az Európa Tanács azon Tagállamai írhatják alá, amelyek a Chartát is aláírták. Ratifikációval, elfogadással vagy jóváhagyással erősíthető meg. Az Európa Tanács Tagállamai ezt a Jegyzőkönyvet csak akkor ratifikálhatják, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá, ha ezzel egyidőben vagy korábban a Chartát is ratifikálták, elfogadták vagy jóváhagyták. A ratifikálásról, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányt az Európa Tanács Főtitkárához kell benyújtani.

2 A Jegyzőkönyv azon három hónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor az Európa Tanács nyolc Tagállama kinyilvánította, hogy elfogadja a Jegyzőkönyvet magára nézve kötelező érvényűnek az 1. bekezdésben foglaltak szerint.

3 Azon Tagállamokra vonatkozóan, amelyek a későbbiekben nyilvánítják ki, hogy elfogadják a Jegyzőkönyvet magukra nézve kötelezőnek, a hatálybalépés napja azon három hónapos időszakot követő hónap első napja, amely azt a napot követi,

amikor benyújtották a ratifikálásról, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okmányt.

6. Cikk – Felmondás

1 A Jegyzőkönyvet bármelyik Fél bármikor felmondhatja, egy az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban.

2 Ez a felmondás azon hathónapos időszakot követő hónap első napján lép hatályba, melynek kezdete az a nap, amikor a Főtitkár megkapta az értesítést.

7. Cikk – Értesítések

Az Európa Tanács Főtitkára a következőkről fogja tájékoztatni az Európa Tanács Tagállamait:

- a bármilyen aláírás;
- b bármilyen ratifikációs, elfogadási vagy jóváhagyási okmány benyújtása;
- c a Jegyzőkönyv bármilyen hatálybalépési dátuma, az 5. Cikkben foglaltak szerint;
- d bármilyen, a 3. Cikkben foglaltak alkalmazását illető értesítés benyújtása;
- e bármilyen más, a Jegyzőkönyvvel kapcsolatos intézkedés, értesítés vagy közlés.

A fentiek megerősítésére az alulírott szabályszerűen felhatalmazott személyek aláírták ezt a Jegyzőkönyvet.

Készült Utrechtben a mai napon, azaz a 2009. év november hónapjának 26. napján, angol és francia szöveggel, melyek mindegyike egyformán eredetinek minősül, egy példányban,

és letétbe helyezték az Európa Tanács irattárában. Az Európa Tanács Főtitkára hitelesített példányt küld az Európa Tanács minden egyes Tagállamának.

Helyi Önkormányzatok Európai Chartája

És magyarázó jelentés

Egyezmények és jelentések

I. A Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját az Európa Tanácsban egy kormányzati szakértőkből álló bizottság dolgozta ki a Regionális és Helyi Ügyek Irányító Bizottságának felügyelete alatt, egy olyan szövegjavaslat alapján, amelyet az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Állandó Értekezlete készített elő. 1985. október 15-én nyitották meg aláírásra az Európa Tanács tagállamainak egyezményeként.

II. Ez a kiadvány tartalmazza annak a magyarázó jelentésnek a szövegét, amelyet a bizottság vitái alapján készítettek és nyújtottak be az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának. Ez a jelentés nem tekinthető olyan okmánynak, amely egyedül érvényes értelmezést ad a Charta szövegéről, bár megkönnyítheti az abban foglaltak megértését.

III. Ebben a kiadványban a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját is közlik.

Magyarázó jelentés

A. A Charta eredete

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája az Európa Tanács egy sor kezdeményezésének és sokéves mérlegelés eredménye.

A helyi autonómia védelme és megerősítése Európában egy olyan dokumentum segítségével, amely összefoglalja a valamennyi demokratikus európai által vallott elveket, már régóta tervbe volt véve önkormányzati körökben. Ezen túlmenően már korai szakaszban felismerték, hogy egy ilyen szövegnek a célja az lehet, hogy biztosítsa azoknak a támogatását, akiknek az intézkedései a helyi autonómia bármilyen védelme esetén lényeges szerepet játszanak, nevezetesen a kormányoknak.

Az Európa Tanács mint az emberi jogok védője és a demokratikus kormányzat elveinek fenntartója nyilvánvaló választás volt arra, hogy megfogalmazzák és elfogadják ezt az okmányt; annál is inkább mivel már 1957-ben jelét adta, hogy mennyire lényegesnek tartja a helyhatóságokat, mivel létrehozott számukra egy európai szintű reprezentatív testületet, amelyből azóta kialakult az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Állandó értekezlete (CLRAE).

És valóban a CLRAE volt az, amely 64 (1968) sz. Határozatában javaslatot tett a Helyi Autonómia Elveinek Nyilatkozatára, és felhívta az Európa Tanács Miniszteri Bizottságát annak elfogadására. A kezdeményezés megkapta a Konzultatív Közgyűlés támogatását, amely 615 (1970) sz. Ajánlásában egy olyan szöveget terjesztett a Miniszteri Bizottság elé, amely a CLRAE szövegén alapult, és amelyet a két testület közösen fogalmazott meg. A javasolt nyilatkozat ugyanakkor meglehetősen

általános és elnagyolt volt ahhoz, hogy bármilyen határozott intézkedést lehessen alapozni rá.

Ennek megfelelően a CLRAE 1981-es új kezdeményezése egy rugalmasabb megközelítést alkalmazott. Ugyanakkor azt is vallották, hogy különböző, nem kötelező elvek deklarálása önmagában kevés a helyi autonómia fontosságának elismeréséhez vagy az azt fenyegető veszélyek jellegének a tudatosításához. Inkább arra kellene felkérni a kormányokat, hogy tegyenek kötelező érvényű vállalásokat. Azt a rugalmasságot, amely ahhoz szükséges, hogy figyelemmel legyenek a különbségre a nemzeti alkotmányos rendelkezések és a közigazgatási hagyományok között, nem azáltal építették be, hogy túlzott mértékben felhígították az új okmányokban szereplő követelményeket, hanem azzal, hogy a kormányok számára meglehetősen szabad választást engedtek azzal kapcsolatban, hogy megválaszthassák, mely rendelkezéseket tekintsenek magukra nézve kötelező érvényűnek.

Ennek a megközelítésnek a logikus következménye volt az, hogy a CLRAE 126 (1981) sz. Határozatával benyújtották a Miniszteri Bizottságnak a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának tervezetét, azzal a kéréssel, hogy európai egyezmény státusszal fogadják el.

A Miniszteri Bizottság úgy döntött, hogy eljuttatja a CLRAE javaslatait a Regionális és Helyi Ügyek Irányító Bizottságához (CDRM), hogy azokat megvitathassák a Helyi Önkormányzatokért Felelős Európa Miniszterek 5. Konferenciáján (Lugano, 1982. október 5-7). A Luganóban jelen lévő miniszterek következtetéseikben:

„...úgy vélekednek, hogy ez a tervezett charta fontos lépést jelent a helyi autonómia elveinek meghatározása felé, arról

sem feledkezve meg, hogy néhány miniszternek fenntartásai voltak az iránt, hogy valóban szükséges-e egy kötelező egyezmény formájában megkötött charta, illetve a charta tartalmának néhány aspektusát illetően; felkéri az Európa Tanács Miniszteri Bizottságát, hogy utasítsa a Regionális és Helyi Ügyek Bizottságát (CDRM), hogy lépjen kapcsolatba az Európai Helyi és Regionális Hatóságok Konferenciájával annak érdekében, hogy elvégezzék a szükséges változtatásokat a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáján azokkal a megjegyzésekkel összhangban, amelyeket a konferencián a formát és tartalmat illetően tettek, hogy be lehessen ezeket nyújtani jóváhagyásra a következő konferencián...”

A Miniszteri Bizottság ennek megfelelően kérte fel a CDRM-et, amely alaposan át is vizsgálta a charta javasolt szövegét. A Luganói Konferencia következtetéseinek alkalmazásakor a CLRAE képviselői is részt vettek az egyeztetésekben.

A CDRM által felülvizsgált charta-tervezet szövegét végül benyújtották a Helyi Önkormányzatokért Felelős Európai Miniszterek 6. Konferenciájának, amely 1984. november 6. és 8. között ülésezett Rómában. A szöveg megvizsgálása után a miniszterek egyhangú egyetértésüket nyilvánították ki a benne foglalt elvekkel. Tekintettel a charta célszerű jogi formájára, a miniszterek többsége az egyezmény mellett tette le a voksát.

A Konzultatív Közgyűlés és a Római Miniszteri Konferencia véleményeinek fényében a Miniszteri Bizottság elfogadta tehát a Helyi Önkormányzatok Európai Chartáját 1985 júniusában, egyezmény formájában. Elismerve, hogy a Charta létrehozására irányuló kezdeményezés eredetileg az Európai Helyi és Regionális Önkormányzatok Állandó Értekezletétől érkezett, úgy döntöttek, hogy az egyezményt 1985. október 15-én nyitják meg aláírásra, a CLRAE 20. Plenáris Ülésének alkalmából.

B. Általános megjegyzések

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartájának a célja az, hogy pótolja a hiányzó európai standardokat a helyhatóságok jogainak felmérésében és biztosításában, amelyek a legközelebb állnak a polgárokhoz, és megadja a polgároknak azt a lehetőséget, hogy hatékonyan részt vegyenek a mindennapi környezetüket érintő döntések meghozatalában.

A Charta arra kötelezi a feleket, hogy alkalmazzák azokat az alapszabályokat, amelyek garantálják a helyhatóságok politika, közigazgatási és pénzügyi függetlenségét. Ezért európai szinten demonstrálja azt a politikai akaratot, amely étellel kívánja megtölteni a területi közigazgatás minden szintjén azokat az elveket, amelyeket már az Európa Tanács megalapítása óta védenek, és amely azt tekinti feladatának, hogy őrizze Európa demokratikus lelkiismeretét és védje a legszélesebb értelemben vett emberi jogokat. Valóban azt a meggyőződést testesíti meg, hogy a helyhatóságok által élvezett önkormányzat mértékét a valódi demokrácia próbakövének tekinthetjük.

A Charta három részből áll. Az első rész tartalmazza azokat az alapvető rendelkezéseket, amelyek megadják a helyi önkormányzatiság elveit. Meghatározza, hogy milyen alkotmányos és jogi alap szükséges a helyi önkormányzatok számára, definiálja a koncepciót és megállapítja azokat az elveket, amelyek a helyhatóságok hatásköreinek jellegét és terjedelmét szabályozzák. További pontok foglalkoznak azzal, hogy védelmezzék a helyhatóságok határait, gondoskodva arról, hogy autonómiával rendelkezzenek közigazgatási struktúrájukat illetően, szakképzett munkatársak álljanak a rendelkezésükre, és meghatározzák a helyi választott hivatalok betöltéséhez

szükséges feltételeket. Két lényeges pont célja az, hogy korlátozza a helyhatóságok tevékenységének közigazgatási jellegű felügyeletét, és biztosítsa, hogy megfelelő pénzügyi erőforrások álljanak a rendelkezésükre olyan feltételek mellett, amelyek nem sértik alapvető autonómiájukat. Ennek a résznek a fennmaradó rendelkezései a helyhatóságoknak azt a jogát érintik, hogy együttműködjenek másokkal és szövetségeket alkossanak, illetve a helyi önkormányzatnak azt a jogát, hogy bíróság előtti jogorvoslással védje magát.

A II. Rész vegyes rendelkezéseket tartalmaz a felek által tett vállalások terjedelmével kapcsolatosan. Annak a szándéknak megfelelően, hogy valódi egyensúlyt lehessen létrehozni az alapelvek védelme és azon rugalmasság között, amely a különböző tagállamok jogi és intézményi sajátosságainak a figyelembe vételéhez szükséges, lehetővé teszi a felek számára, hogy kizárják a Charta bizonyos rendelkezéseinek az alkalmazását, míg más rendelkezéseket magukra nézve kötelezőnek ismernek el. Ennek megfelelően kompromisszumot jelent egyrésztől annak a ténynek az elismerése között, hogy a helyi önkormányzat befolyásolja magának az államnak a strukturáját és szervezetét, ami a kormány egyik fő szempontja, másrésztől pedig azt a célt, hogy megvédjenek egy sor minimumnak tekinthető alapelveket, amelyet minden demokratikus önkormányzati rendszernek tiszteletben kell tartania. Ezen túlmenően, a felek később is vállalhatnak kötelezettségeket, amikor már megszűntek a korábbi akadályok.

A Chartában lefektetett, a helyi önkormányzatokra vonatkozó elvek potenciálisan a helyhatóságok minden szintjére illetve kategóriájára vonatkoznak minden egyes tagállamban, és értelemszerűen mutatis mutandis a regionális szintű területi

hatóságokra is. Ugyanakkor, a különleges esetek kezelése érdekében a felek jogosultak arra, hogy a hatóságok bizonyos kategóriáit kizárják a Charta alkalmazási köréből.

A Charta nem állít fel intézményesített ellenőrzési rendszert arra vonatkozóan, hogy miként alkalmazzák a gyakorlatban, mindössze annyit ír elő, hogy a felek adják meg a megfelelő információkat azokról a jogalkotási vagy egyéb intézkedésekről, amelyeket annak érdekében tettek, hogy betartsák a Charta előírásait. Annak a lehetőségét is mérlegelték azonban, hogy felállítsanak egy nemzetközi felügyeleti rendszert, hasonlóan ahhoz, amely az Európai Szociális Chartát felügyeli. Ugyanakkor úgy érezték, hogy nem szükséges egy teljes körű ellenőrzési rendszer felállítása, figyelembe véve, hogy a CLRAE képviselteti magát az Európa Tanácsban, és mivel közvetlenül elérheti a Miniszteri Bizottságot, ez megfelelő politikai ellenőrzést biztosít arra vonatkozóan, hogy a felek betartják-e a Charta előírásait.

A szöveg utolsó része záró rendelkezéseket tartalmaz, összhangban azokkal a pontokkal, amelyeket általában alkalmazni szoktak az Európa Tanács keretei között megkötött egyezményekben.

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája az első olyan többoldalú jogi okmány, amely meghatározza és védelmezi a helyi autonómia elveit, a demokrácia egyik tartópillérét, amelynek a védelme és továbbfejlesztése az Európa Tanács egyik feladata. Remélhetjük, hogy ezzel jelentős mértékben hozzá fog járulni a közös európai értékek védelméhez és továbbfejlesztéséhez.

C. Megjegyzések a Chartában foglaltakról

Preambulum

A preambulum lehetőséget ad arra, hogy kinyilvánítsák a Charta mögött meghúzódó alapvető premisszákat. Ezek lényegében a következők:

- a helyi önkormányzat létfontosságú hozzájárulása a demokráciához, a hatékony közigazgatáshoz és a hatalom decentralizálásához;
- a helyhatóságok fontos szerepe Európa felépítésében;
- annak a szükségességére, hogy a helyhatóságok demokratikusan alakuljanak meg és széleskörű autonómiát élvezzenek.

1. Cikk

Az 1. cikk a feleknek azt az általános vállalását fejezi ki, hogy betartsák a Charta I. Részében (2-11. cikkek) meghatározott, a helyi önkormányzatokra vonatkozó elveket, a 12. cikkben leírt mértékben.

2. Cikk

Ez a cikk azt mondja ki, hogy a helyi önkormányzatiság elvét törvényben kell rögzíteni.

Az elv fontosságának a fényében az is kívánatos, hogy ezt úgy éréjk el, hogy bevegyék abba az alapszövegbe, amely az államszervezet felépítését tárgyalja, vagyis az alkotmányba. Ugyanakkor figyelembe vették, hogy azokban az országokban, ahol az alkotmány módosításának folyamata a törvényhozás minősített többségét vagy az egész lakosság egyetértésének a kinyilvánítását kívánja meg népszavazás formájában, nem

biztos, hogy minden esetben lehetséges olyan vállalást tenni, hogy a helyi önkormányzatiság elvét az alkotmány részévé tegyék. Azt is figyelembe vették, hogy azok az országok, ahol nincsen írott alkotmány, hanem az alkotmány különböző dokumentumokban és forrásokban jelenik meg, különféle nehézségekkel találhatják szemben magukat, még az is előfordulhat, hogy nem tudják a vállalást teljesíteni.

Arra is tekintettel kellett lenni, hogy föderális rendszerű országokban előfordulhat, hogy a helyi önkormányzatot a föderált államok szabályozzák, nem pedig a központi föderális kormány. A föderális államok esetében a Charta semmilyen módon nem érinti a hatáskörök és a felelősségi körök megosztását a föderális állam és a szövetségi tagállamok között.

3. Cikk

Ez a cikk meghatározza a helyi önkormányzat alapvető jellemzőit, a Charta szempontjából értelmezve.

1. Bekezdés

A „képeség” azt az elképzelést fejezi ki, hogy bizonyos ügyek vitelének és szabályozásának törvényes jogához azokat az eszközöket is meg kell adni, amelyekkel ezt a jogot hatékonyan gyakorolni lehet. A „törvénszabta keretek között” kifejezés azt a tényt veszi figyelembe, hogy ezt a jogot és képeségét a törvényhozás pontosabban is meghatározhatja.

A „saját felelősségükre” azt hangsúlyozza, hogy a helyhatóságok szerepét nem lehet arra korlátozni, hogy csupán magasabb szintű hatóságok megbízottjaiként járjanak el.

Nem lehet pontosan meghatározni, hogy a helyhatóságok milyen ügyekre vonatkozóan kaphassanak szabályozási és

kezelési jogot. Elutasították az olyan kifejezéseket, mint „helyi ügyek” és „saját ügyek”, mivel úgy találták, hogy ezek nem elég konkrétak és nehezen értelmezhetők. A tagállamok hagyományai nagyban különböznek aszerint, hogy milyen ügyeket tekintsenek a helyhatóságok hatáskörébe tartozónak. A valószínűleg a legtöbb ügynek helyi és nemzeti kihatásai egyaránt vannak, ezért az értük viselt felelősség országok szerint és idővel változhat, és olyan megoldás is lehetséges, hogy megosztják őket a kormányzat különböző szintjei között. Ha a helyhatóságokat olyan ügyekre korlátoznánk, amelyeknek nincsenek szélesebb körű kihatásai, az azt jelentené, hogy marginális szerepre korlátoznánk őket. Másrészt, elfogadott gyakorlat, hogy az egyes országok meg akarnak tartani bizonyos funkciókat a saját hatáskörükben, mint például honvédelem vagy központi kormányzat. A Chartának az a célja, hogy a helyhatóságok széles feladatkörrel rendelkezzenek, amelyet helyi szinten képesek gyakorolni. Ezeket a feladatköröket a 4. Cikk határozza meg.

2. Bekezdés

Az önkormányzat jogát demokratikusan megszervezett hatóságok útján kell gyakorolni. Ez az elv összhangban van azzal a fontossággal, amelyet az Európa Tanács a kormányzat demokratikus formáinak tulajdonít.

Ez a jog normál esetben magában foglalja a képviselők közgyűlését, amely alá tartozhatnak végrehajtó testületek is (de nem feltétlenül), de kitérnek a közvetlen demokrácia lehetőségére is, amennyiben erről jogszabály rendelkezik.

4. Cikk

Amint a 3. Cikkhez fűzött megjegyzések elmagyarázzák, nem lehetséges és nem is lenne helyes teljes körű felsorolást adni

azokról a jogkörökről és felelősségi körökről, amelyek egész Európában megilletik az önkormányzatokat. Ugyanakkor ez a cikk lefekteti, hogy milyen általános elvekre kell alapítani a helyhatóságok feladatköreit és hatásköreik jellegét.

1. Bekezdés

Mivel a helyhatóságok feladatainak jellege alapvető fontos a helyi önkormányzat realitása szempontjából, mind az egyértelműség kedvéért, mind pedig a jogbizonytalanság elkerülése érdekében lényeges, hogy az alapvető feladatköröket ne ad hoc alapon rendeljük hozzájuk, ehelyett ezeknek a jogalkotásban kell gyökerezniük. Normál esetben a feladatköröket az alkotmány vagy az Országgyűlés által elfogadott jogszabály állapítja meg. Ugyanakkor, tekintet nélkül arra, hogy ebben a bekezdésen a „jogszabály” szót használják, elismerik, hogy bizonyos országokban a hatékonyság érdekében kívánatos lehet, hogy a parlament döntsön konkrét feladatkörök gyakorlásának a jogáról, különösen azokat a részleteket vagy ügyeket illetően, amelyek valamilyen Európai Közösségi irányelv bevezetését érintik, azzal a feltétellel, hogy a parlament elegendő ellenőrző hatáskört tartson meg magának a delegált hatáskörökre vonatkozóan. Emellett kivétel is van az Európai Közösség tagállamainak esetében, amennyiben Közösségi Rendeletet (amelyek a Római Szerződés 189. Cikke alapján közvetlenül alkalmazandók) előírhatják meghatározott intézkedések végrehajtását az adott közigazgatási szinten.

2. Bekezdés

Azok mellett a feladatkörök mellett, amelyeket a jogalkotás a hatóság meghatározott szintjeire helyez, más szükségletek vagy intézkedési lehetőségek is megjelenhetnek a közhivatalok

részéről. Amennyiben ezek a cselekvési területek helyi kihatásokkal bírnak, és nincsenek kizárva az általános feladatkörkiosztás köréből a legtöbb tagállamban, fontos a helyhatóságok mint saját jogukon eljáró politikai entitások koncepciója számára, a fennhatóságuk alatt élő lakosság általános jólétének előmozdítása érdekében, hogy joguk legyen kezdeményezésre az ilyen ügyekben. Ugyanakkor azokat az általános szabályokat, amelyek szerint eljárhatnak ezekben az esetekben, jogszabályban kell megállapítani. Bizonyos tagállamokban azonban a helyhatóságoknak intézkedéseiket jogszabályi hatáskörrel kell alátámasztaniuk. Széleskörű mérlegelési jogot lehet adni a konkrétan meghatározott feladatkörök mellék a helyhatóságoknak egy ilyen rendszerben, amelynek a létezését ebben a mértékben a 4. Cikk 2. bekezdése is értelmezi.

3. Bekezdés

Ez a bekezdés azt az általános alapelvet fogalmazza meg, hogy a közhatalmi feladatok ellátását célszerű decentralizálni. Ezt az elvet több alkalommal is kimondták az Európa Tanács kontextusában, különösen pedig a Helyi Önkormányzatokért felelős Európai Miniszterek Lisszaboni Konferenciájának Következtetésiben 1977-ben. Ez azt sugallja, hogy hacsak a feladat mérete vagy jellege nem olyan, hogy egy nagyobb területen érdemes csak kezelni, vagy a gazdasági hatékonyság szempontjai különös méltánylást érdemelnek, rá kell bízni a helyi önkormányzati szintre.

Ez a kikötés ugyanakkor nem azt sugallja, hogy a feladatokat a decentralizálás kedvéért akkor is a helyhatóságokra kell bízni, ha azok méretüknél vagy jellegüknél fogva csak korlátozott feladatokat tudnak ellátni.

4. Bekezdés

Ez a bekezdés a hatásköri átfedések kérdésével foglalkozik. Az egyértelműség érdekében és azért, hogy elkerüljük a feladatkörök erősödő felhígulását, a hatáskörök normál esetben legyenek teljes körűek és kizárólagosak. Ugyanakkor a különböző igazgatási szinteknek bizonyos területeken kiegészítő intézkedést kell tenniük, és lényeges, hogy ezekben az esetekben a központi vagy regionális hatóságok beavatkozása egyértelmű törvényhozási rendelkezések alapján történjen.

5. Bekezdés

A helyhatóságok közigazgatási felépítése és az, hogy ismerik a helyi feltételeket, alkalmassá teszi őket bizonyos funkciók bevezetésére, melyekkel kapcsolatosan a végső felelősség a supra-lokális hatóságokra hárul. Ugyanakkor az is fontos, annak érdekében, hogy az ilyen delegálás alkalmazásakor túlságosan ne csorbítsák a helyi szint független hatásköreit, hogy ez utóbbi számára amikor csak lehet, engedélyezzék a helyi körülmények figyelembe vételét a delegált hatáskörök gyakorlása során. De azt is figyelembe veszik, hogy bizonyos funkciókkal kapcsolatban, mint pl. a személyazonossági okmányok kiadása, az egységes szabályozás szükségessége miatt a helyi szintnek nem lehet intézkedési szabadságot hagyni.

6. Bekezdés

Bár az 1-5. bekezdések olyan ügyekkel foglalkoznak, amelyek a helyhatóságok hatáskörébe tartoznak, a 6. bekezdés olyan ügyekkel is foglalkozik, amelyek ezeknek a hatóságoknak a hatáskörébe tartoznak, és olyanokkal is, amelyek ugyan

nem tartoznak a hatáskörükbe, de különösen érintik őket. A szöveg azt mondja ki, hogy a konzultáció módja és időzítése olyan legyen, hogy a helyhatóságoknak valós lehetőségük legyen befolyás gyakorlására, miközben azt is elfogadja, hogy kivételes körülmények esetén el lehet tekinteni a konzultáció követelményétől, különösen sürgős esetekben. Ezt a konzultációt közvetlenül az érintett hatósággal vagy hatóságokkal kell lefolytatni, vagy közvetett módon, olyan szövetségeken keresztül, amelyekben több hatóság is érintett.

5. Cikk

A határok megváltoztatására irányuló javaslatok, melyek közül a más hatóságokkal való egyesülések extrém esetnek számítanak, nyilvánvalóan alapvető jelentőségűek a helyhatóság és az általa kiszolgált polgárok szempontjából. Bár a legtöbb országban irreálisnak tekintik azt, hogy a helyi közösség vétőjogot kapjon az ilyen változtatásokkal kapcsolatban, az előzetes, közvetett vagy közvetlen konzultáció alapvető fontosságú. A népszavazások megfelelő eljárást jelenthetnek az ilyen konzultációk megtartásához, de több országban nincsenek erre vonatkozó jogszabályi előírások. Ha a jogszabályi előírások nem teszik kötelezővé népszavazás tartását, a konzultáció más formái is alkalmazhatók.

6. Cikk

1. Bekezdés

Ennek a bekezdésnek a szövege nem a helyhatóság és annak tanácsa általános felépítésével foglalkozik, inkább azzal, hogyan szerveződnek annak közigazgatási szolgáltatásai. Bár a központi vagy regionális törvények előírhatnak bizonyos általános elveket erre a szervezetre vonatkozóan, a helyhatóságoknak

lehetőséget kell kapniuk arra, hogy saját maguk rendelkezzenek közigazgatási struktúráikról, melyekben figyelembe vehetik a helyi körülményeket és a közigazgatási hatékonyság követelményét. Korlátozott konkrét előírások a központi vagy regionális törvények területén, például olyan dolgokra vonatkozóan, mint bizonyos bizottságok felállítása vagy bizonyos közigazgatási posztok létrehozása, elfogadhatók, de nem lehetnek olyan elterjedtek, hogy egy merev szervezeti struktúra következzen belőlük.

2. Bekezdés

A megfelelő irányítási struktúrák mellett alapvetően fontos a helyhatóság hatékonysága és eredményessége szempontjából, hogy olyan munkatársakat tudjon toborozni és megtartani, akiknek a minősége megfelel a hatóság feladatkörének. Egyértelmű, hogy ez jelentős mértékben függ a helyhatóságnak attól a képességétől, hogy kellőképpen kedvező szolgálati feltételeket tudjon kínálni.

7. Cikk

Ez a cikk azt van hivatva biztosítani, hogy a választott képviselőket semmiféle harmadik fél cselekményei ne akadályozhassák feladataik elvégzésében, és hogy bizonyos kategóriákba tartozó személyeket ne akadályozzanak tisztán anyagi megfontolások abban, hogy megpályázzanak valamilyen hivatalt. Az anyagi szempontok közé tartozik a funkciók gyakorlása miatt felmerülő költségekért nyújtott megfelelő pénzügyi kompenzáció, és ha alkalmazható, a kiesett jövedelem kompenzációja, valamint különösen azoknak a tanácsstagoknak az esetében, akiket teljes munkaidős végrehajtó feladatokra választottak meg, javadalmazás és az annak megfelelő szociális jóléti védelem.

Ennek a cikknek a szellemében célszerűen azt is el lehet várni, hogy rendelkezzenek azoknak a reintegrációjáról, akik teljes munkaidős hivatali töltötték be, és hivatali idejük lejártával visszatérnek a korábban abbahagyott kereső foglalkozásukhoz.

3. Bekezdés

Ez a bekezdés azt mondja ki, hogy a helyi választott tisztségekre pályázást csak abban az esetben lehet megtiltani, ha ez a tiltás objektív kritériumokon alapszik, nem pedig ad hoc döntéssel. Normál esetben ez azt jelenti, hogy az összeférhetetlenség eseteit jogszabályban kell rögzíteni. Ugyanakkor néhány esetben tudomásunk van olyan mélyen gyökerező, íratlan jogelvekről is, amelyek láthatóan megfelelő garanciákat biztosítanak.

8. Cikk

Ez a cikk azzal foglalkozik, hogyan ellenőrizhetik a kormányzat egyéb szintjei a helyhatóságok tevékenységét. Nem foglalkozik azzal az esettel, amikor magánszemélyek perelnek be helyhatóságokat, sem az ombudsman kinevezésével vagy tevékenységével, sem pedig más olyan hivatalos testületekkel, amelyeknek vizsgáló szerepük lehet. A rendelkezések mindenekelőtt arra a felügyeleti filozófiára vonatkoznak, amely a *contrôles de tutelle*-l kapcsolatos, ami régóta hagyománynak számít több országban. Ezért olyan gyakorlatokkal foglalkoznak, mint előzetes felhatalmazás előírása bizonyos intézkedésekhez illetve bizonyos intézkedések hatályba lépéséhez, az a jogkör, amellyel megsemmisíthetők egy helyhatóság határozatai, számviteli ellenőrzések, stb.

1. Bekezdés

Az 1. Bekezdés azt mondja ki, hogy megfelelő jogszabályi alapot kell teremteni a felügyelethez, és ennek megfelelően kizárja az ad hoc felügyeleti eljárásokat.

2. Bekezdés

A közigazgatási felügyeletnek normál esetben kizárólag a helyhatóság intézkedéseinek jogszerűségére, nem pedig a célszerűségére kell vonatkoznia. Lényeges, de nem egyedüli kivétel ez alól az az eset, amikor delegált feladatoknál a delegáló hatóság meg akar tartani bizonyos mértékű felügyeletet az adott feladat végrehajtásának módjára vonatkozóan. Ez azonban nem szabad, hogy megakadályozza a helyhatóságot abban, hogy bizonyos diszkrecionális jogokat gyakoroljon, a 4. Cikk 5. bekezdésében foglaltaknak megfelelően.

3. Bekezdés

A szöveget az „arányosság” elve inspirálta, mely szerint az irányító hatóság jogainak gyakorlása során köteles azt a módszert alkalmazni, amelyik a legkevésbé érinti a helyi autonómiát úgy, hogy közben a kívánt eredményt is eléri.

Mivel a 11. Cikk foglalkozik azzal, milyen bírósági jogorvoslatok állnak rendelkezésre a felügyelet és irányítás nem megfelelő gyakorlása miatt, úgy érezték, hogy nem lényeges ezen a helyen pontos rendelkezéseket beiktatni arról, hogy meghatározott helyzetekben milyen feltételekkel és milyen módon lehet beavatkozni.

9. Cikk

A jogi felhatalmazás bizonyos funkciók gyakorlására értelmetlen akkor, ha a helyhatóságot megfosztják a gyakorláshoz szükséges pénzügyi erőforrásoktól.

1. Bekezdés

Ez a bekezdés azt van hivatva biztosítani, hogy a helyhatóságokat ne foszthassák meg attól a szabadságuktól, amely alapján maguk döntenek kiadási prioritásaikról.

2. Bekezdés

A kérdéses elv arról szól, hogy megfelelő kapcsolatnak kell lennie a helyhatóság rendelkezésére álló pénzügyi források és az általa elvégzendő feladatok között. Ez a kapcsolat különösen erős olyan funkciók esetében, amelyeket kifejezetten a helyhatósághoz rendeltek.

3. Bekezdés

A politika választás gyakorlása abban, hogy mérlegeljék a szolgáltatások nyújtásának előnyeit a helyi adófizető vagy felhasználó által fizetendő költségekkel szemben, alapvető feladata a helyi választott képviselőknek. Elfogadott tény, hogy központi vagy regionális jogszabályokkal általános korlátokat lehet állítani a helyhatóságok adóztatási jogköreire; ez a gyakorlat azonban nem szabad, hogy akadályozza a helyi számonkérhetőség folyamatának hatékony működését.

4. Bekezdés

Bizonyos adók vagy helyhatósági pénzügyi források jellegüknél fogva vagy gyakorlati okok miatt viszonylag érzéketlenek az infláció és más gazdasági tényezők hatására. Ha azonban túlzott

mértékben hagyatkoznak ezekre az adókra vagy pénzügyi forrásokra, az nehézségeket okozhat a helyhatóságoknak, mivel a szolgáltatás-nyújtási költségeket közvetlenül befolyásolja a gazdasági tényezők alakulása. Ugyanakkor felismerik, hogy még viszonylag dinamikus bevételi források mellett sem lehet automatikusan összekapcsolni a költségek és az erőforrások alakulását.

6. Bekezdés

Míg az újraelosztott erőforrásokat a jogszabályokban megjelölt konkrét kritériumok alapján osztják ki, az ebben a bekezdésben foglalt rendelkezés akkor valósul meg, ha a helyhatóságokkal konzultálnak a vonatkozó jogszabály megalkotásakor.

7. Bekezdés

A helyhatóság cselekvési szabadságának szempontjából a blokk támogatások vagy a szektorspecifikus támogatások preferálandók azokkal a támogatásokkal szemben, amelyek kifejezetten célhoz kötöttek. Nem volna realiztikus, ha azt várnánk, hogy minden célhoz kötött támogatást általános támogatás váltson fel, különösen a nagyberuházások területén, de ha túlságosan nagymértékben hagyatkoznak erre a fajta támogatásra, azzal súlyosan korlátozzák a helyhatóság szabadságát, hogy diszkrecionális döntési jogokat gyakoroljon a kiadási prioritások tekintetében. ugyanakkor a támogatások aránya az összes erőforráson belül országról országra változik, a célhoz kötött támogatások nagyobb aránya az általánosabb jellegű támogatásokhoz viszonyítva célszerűnek tekinthető akkor, ha a támogatások összességében a teljes bevétel viszonylag kis részét teszik ki.

A 9. Cikk 7. bekezdésének második mondata arra vonatkozik, hogy egy célhoz kötött támogatás nem áthatja alá a helyhatóság szabadságát arra, hogy diszkrecionális jogokat gyakoroljon saját kompetenciájának keretei között.

8. Bekezdés

Fontos, hogy a helyhatóságok beruházási célra szükség esetén hitelhez jussanak. Ennek a finanszírozásnak a lehetséges forrásai azonban elkerülhetetlenül az egyes országok tőkepiacaitól függenek; azt pedig a jogszabályokban lehet előírni, hogy az ilyen forrásokhoz való hozzájutás milyen eljárások szerint és feltételek mellett történhet.

10. Cikk

1. Bekezdés

Ez a bekezdés a helyhatóságok funkcionális alapú együttműködésével foglalkozik, különösen a hatékonyság növelésére koncentrálva közös projektek révén, illetve azoknak a feladatoknak a végrehajtására, amelyekre egy hatóságnak önmagában már nem lenne kapacitása. Ez az együttműködés történhet konzorciumok vagy hatóságok által létrehozott szövetségek formájában, bár az ilyen szervezetek létrehozásának a jogi keretrendszerét általában a jogszabályok állapítják meg.

2. Bekezdés

A 2. Bekezdés azokkal a szövetségekkel foglalkozik, amelyeknek a célja sokkal általánosabb jellegű mint az 1. bekezdésben szereplő funkcionális megfontolások, általában azt célozzák, hogy valamennyi, egy adott kategóriába vagy kategóriákba tartozó helyhatóságot képviseljenek regionális vagy nemzeti szinten. A szövetségekhez való csatlakozás joga azonban nem

jelenti azt, hogy a központi kormány elismerné bármelyik szövetséget érvényes tárgyalópartnerként.

Egy ilyenfajta Európa Tanácsi okmányban teljesen helyénvaló annak a kimondása, hogy a nemzeti szintű szövetségekhez való csatlakozás jogát a nemzetközi szövetségekhez való csatlakozás jogával együtt kell biztosítani, ezek között pedig számos olyat találunk, melyek célja az európai egység előmozdítása olyan programok mentén, amelyek összhangban vannak az Európa Tanács statútumában foglalt célokkal.

A 10.2 Cikk azonban az egyes tagállamoknak szabadságot ad azoknak a törvényhozási vagy egyéb eszközöknek a megválasztásában, amelyekkel az elvet a gyakorlatba át kívánják ültetni.

3. Bekezdés

Azt is meg kell engedni, hogy a helyhatóságok egyedi alapú együttműködést folytassanak más országok egy-egy helyhatóságával, bár az ilyenfajta együttműködés módjának tiszteltben kell tartania azokat a jogszabályokat, amely az adott országban hatályosak, és az érintett hatóságok jogköreinek a keretein belül kell megvalósulnia.

A Területi Önkormányzatok és Közigazgatási Szervek Határmenti Együttműködéséről szóló, (1980. május 21., ETS 106 sz.) keretegyezmény különösen is lényeges ebben az esetben, bár az együttműködés bizonyos formái nem kell, hogy a határmenti területekre szorítkozzanak.

11. Cikk

A bírósági felülvizsgálathoz folyamodás alatt azt értik, hogy a helyhatóságnak legyen módja a következő fórumokhoz fordulni:

- a szabályszerűen megalakított bíróság, vagy
- b egy annak megfelelő, független, törvényes szervezet, amely rendelkezik az ítélethozatal vagy az ítélethozatalra vonatkozó tanácsadás jogával arra vonatkozóan, hogy valamilyen cselekvés, mulasztás, döntés vagy más közigazgatási cselekmény összhangban van-e a törvényekkel.

Említést tesznek arról, hogy van egy olyan ország, ahol a közigazgatási döntéseket ugyan nem lehet normál bírósági fellebbezési eljárásban megtámadni, az viszont lehetséges, hogy egy rendkívüli jogorvoslati formát alkalmazzanak, melynek neve új eljárás lefolytatása iránti kérelem. Az a bírósági jogorvoslat, amely akkor kérhető, ha a döntés a törvény nyilvánvalóan helytelen alkalmazásán alapszik, megfelel az ebben a cikkben foglalt követelményeknek.

12. Cikk

A Charta I. Részében lefektetett, a helyi önkormányzatra vonatkozó elvek megfogalmazása során meg kellett kísérelni egymáshoz igazítani azokat az erősen különböző jogrendszereket és helyi önkormányzati struktúrákat, amelyek az Európa Tanács tagállamait jellemzik. Mindamelllett a szerzők nem feledkeztek meg arról, hogy egyes kormányuk még így is alkotmányos vagy gyakorlati akadályokkal találkozhatnak szemben magukat akkor, ha a Charta egyes rendelkezéseit akarják alkalmazni.

Ennek megfelelően ez a cikk a „kötelező mag” rendszerét alkalmazza, amelyet az Európai Szociális Charta vezetett be, amennyiben kimondja, hogy a Helyi Önkormányzatok Európai Chartájában részes Felek kötelesek bevezetni legalább húsztat

a Charta I. Részének harminc bekezdéséből, melyek közül legalább tízet a magként megjelölt tizennégy alapelv közül kell kiválasztani. Ugyanakkor, mivel a végső cél továbbra a Charta összes rendelkezésének a betartása, a Feleket kifejezetten felhatalmazzák arra, hogy saját vállalásaikat is hozzáadják a fentiekhez, amikor és amint ez lehetségessé válik.

13. Cikk

Elvben a Charta I. Részében foglalt követelmények a helyhatóságok minden kategóriájára vagy szintjére vonatkoznak valamennyi tagállamban. Potenciálisan a regionális hatóságokra is vonatkoznak, amennyiben léteznek ilyenek. Ugyanakkor bizonyos régiók különleges jogi formája vagy alkotmányos státusza (különösen föderációk tagállamai esetében) elzárhatja őket attól, hogy a helyhatóságokra érvényes követelmények vonatkozzanak rájuk is. Ezen túlmenően, egy vagy két tagállamban létezik a helyhatóságoknak az a kategóriája is, amelynek a tagjai kis méretük folytán csak kisebb vagy konzultatív jellegű funkciókkal rendelkeznek. Az ilyen kivételes esetek kezelése érdekében a 13. Cikk megengedi, hogy a Felek a hatóságok bizonyos kategóriáit kizárják a Charta alkalmazási köréből.

14. Cikk

Ennek a cikknek az a célja az, hogy az egyes Felek könnyebben tudják figyelemmel kísérni a Charta gyakorlati megvalósítását, mivel kötelezi őket a megfelelő adatszolgáltatásra az Európa Tanács Főtitkára számára. Különösen abban az esetben, ha nem létezik olyan testület, amelynek kifejezetten az volna a feladata, hogy felügyelje a Charta megvalósítását, kiemelten fontos, hogy a Főtitkár információkat kapjon arról, milyen változások történtek a jogszabályokban vagy más területeken,

amelyek jelentős hatást gyakorolnak a helyi autonómiára, a Chartában foglalt meghatározás szerint.

15. és 18. Cikk

A 15. és 18. Cikk utolsó rendelkezései az Európa Tanáccsal megkötött egyezmények és megállapodások mintaként megadott záró rendelkezései alapján lettek megfogalmazva.

Sales agents for publications of the Council of Europe

Agents de vente des publications du Conseil de l'Europe

BELGIUM/BELGIQUE

La Librairie Européenne -
The European Bookshop
Rue de l'Orme, 1
BE-1040 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 231 04 35
Fax: +32 (0)2 735 08 60
E-mail: info@libeurop.eu
http://www.libeurop.be

Jean De Lanoy/DL Services
Avenue du Roi 202 Koningslaan
BE-1190 BRUXELLES
Tel.: +32 (0)2 538 43 08
Fax: +32 (0)2 538 08 41
E-mail: jean.de.lanoy@dl-servi.com
http://www.jean-de-lanoy.be

BOSNIA AND HERZEGOVINA/ BOSNIE-HERZÉGOVINE

Robert's Plus d.o.o.
Marka Marulića 2/V
BA-71000 SARAJEVO
Tel.: + 387 33 640 818
Fax: + 387 33 640 818
E-mail: robertsplus@bih.net.ba

CANADA

Renouf Publishing Co. Ltd.
22-1010 Polytek Street
CDN-OTTAWA, ONT K1J 9J1
Tel.: +1 613 745 2665
Fax: +1 613 745 7660
Toll-Free Tel.: (866) 767-6766
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
http://www.renoufbooks.com

CROATIA/CROATIE

Robert's Plus d.o.o.
Marasovičeva 67
HR-21000 SPLIT
Tel.: + 385 21 315 800, 801, 802, 803
Fax: + 385 21 315 804
E-mail: robertsplus@robertsplus.hr

CZECH REPUBLIC/RÉPUBLIQUE TCHÈQUE

Suweco CZ, s.r.o.
Klecakova 347
CZ-180 21 PRAHA 9
Tel.: +420 2 424 59 204
Fax: +420 2 848 21 646
E-mail: import@suweco.cz
http://www.suweco.cz

DENMARK/DANEMARK

GAD
Vimmelskafte 32
DK-1161 KØBENHAVN K
Tel.: +45 77 66 60 00
Fax: +45 77 66 60 01
E-mail: reception@gad.dk
http://www.gad.dk

FINLAND/FINLANDE

Akateeminen Kirjakauppa
PO Box 128
Keskuskatu 1
FI-00100 HELSINKI
Tel.: +358 (0)9 121 4430
Fax: +358 (0)9 121 4242
E-mail: akatilaus@akateeminen.com
http://www.akateeminen.com

FRANCE

La Documentation française
DILA - Administration des ventes
23 rue d'Éstrées
CS10733
FR-75345 PARIS cedex 07
Tel.: +33 (0)1 40 15 70 00
Fax: +33 (0)1 40 15 70 01
E-mail: commande@ladocumentationfrancaise.fr
http://www.ladocumentationfrancaise.fr

Librairie Kléber
1 rue des Francs-Bourgeois
FR-67000 STRASBOURG
Tel.: +33 (0)3 88 15 78 88
Fax: +33 (0)3 88 15 78 80
E-mail: librairie-kleber@coe.int
http://www.librairie-kleber.com

GERMANY/ALLEMAGNE AUSTRIA/AUTRICHE

W. Bertelsmann Verlag GmbH & Co KG
Auf dem Esch 4
D-33619 BIELEFELD
Tel.: +49 521 91101 13
Fax: +49 521 91101 19
E-mail: uno-verlag@wbv.de
www.uno-verlag.de

GREECE/GRÈCE

Librairie Kauffmann s.a.
Stadiou 28
GR-105 64 ATHINA
Tel.: +30 210 32 55 321
Fax.: +30 210 32 30 320
E-mail: ord@otenet.gr
http://www.kauffmann.gr

HUNGARY/HONGRIE

Euro Info Service
Pannónia u. 58.
PF. 1039
HU-1136 BUDAPEST
Tel.: +36 1 329 2170
Fax: +36 1 349 2053
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
http://www.euroinfo.hu

ITALY/ITALIE

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
IT-50125 FIRENZE
Tel.: +39 0556 483215
Fax: +39 0556 41257
E-mail: licosa@licosa.com
http://www.licosa.com

NORWAY/NORVÈGE

Akademika
Postboks 84 Blindern
NO-0314 OSLO
Tel.: +47 2 218 8100
Fax: +47 2 218 8103
E-mail: support@akademika.no
http://www.akademika.no

POLAND/POLOGNE

Ars Polona JSC
25 Obrowcow Street
PL-03-933 WARSZAWA
Tel.: +48 (0)22 509 86 00
Fax: +48 (0)22 509 86 10
E-mail: arspolona@arspolona.com.pl
http://www.arspolona.com.pl

PORTUGAL

Marka Lda
Rua dos Correiros 61-3
PT-1100-162 LISBOA
Tel: 351 21 3224040
Fax: 351 21 3224044
Web: www.marka.pt
E mail: apoio.clientes@marka.pt

RUSSIAN FEDERATION/ FÉDÉRATION DE RUSSIE

Ves Mir
17b, Butlerova ul. - Office 338
RU-117342 MOSCOW
Tel.: +7 495 739 0971
Fax: +7 495 739 0971
E-mail: orders@vesmirbooks.ru
http://www.vesmirbooks.ru

SPAIN/ESPAGNE

Diaz de Santos Barcelona
C/ Balmes, 417-419
ES-08022 BARCELONA
Tel.: +34 93 212 86 47
Fax: +34 93 211 49 91
E-mail: david@diazdesantos.es
http://www.diazdesantos.es

Diaz de Santos Madrid
C/ Albasanz, 2
ES-28037 MADRID
Tel.: +34 91 743 48 90
Fax: +34 91 743 40 23
E-mail: jpinilla@diazdesantos.es
http://www.diazdesantos.es

SWITZERLAND/SUISSE

Planetis Sàrl
16 chemin des Pins
CH-1273 ARZIER
Tel.: +41 22 366 51 77
Fax: +41 22 366 51 78
E-mail: info@planetis.ch

UNITED KINGDOM/ROYAUME-UNI

The Stationery Office Ltd
PO Box 29
GB-NORWICH NR3 1GN
Tel.: +44 (0)1870 600 5522
Fax: +44 (0)1870 600 5533
E-mail: book.enquiries@tso.co.uk
http://www.tso.co.uk

UNITED STATES and CANADA/ ÉTATS-UNIS et CANADA

Manhattan Publishing Co
670 White Plains Road
USA-10583 SCARSDALE, NY
Tel.: +1 914 271 5194
Fax: +1 914 472 4316
E-mail: coe@manhattanpublishing.com
http://www.manhattanpublishing.com

Council of Europe Publishing/Éditions du Conseil de l'Europe
FR-67075 STRASBOURG Cedex

Tel.: +33 (0)3 88 41 25 81 - Fax: +33 (0)3 88 41 39 10 - E-mail: publishing@coe.int - Website: http://book.coe.int

A Helyi Önkormányzatok Európai Chartája az első olyan nemzetközi kötelező érvényű egyezmény, amely garantálja a közösségek és választott hatóságok jogait. 1985. október 15-én nyitották meg aláírásra az Európa Tanács tagállamainak egyezményeként, és 1988. szeptember 1-én lépett hatályba. 2009. november 16-án elfogadtak egy További Jegyzőkönyvet is a helyhatóságok ügyeiben való részvétel jogáról, amely kiegészíti a Charta szövegét; ez 2012. június 1-én lépett hatályba. A Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa biztosítja, hogy a Charta alapelveit betartsák az Európa Tanács azon tagállamaiban, amelyek aláírták és ratifikálták a Chartát és annak további Jegyzőkönyveit.

A Helyi és Regionális Hatóságok Kongresszusa az Európa Tanács intézményi testülete. A helyi demokráciát erősítő helyi és regionális hatóságokat képviseli az Európa Tanács 47 tagállamában. Kétkamarás szervezetként – Helyi Önkormányzatok Kamarája és A Régiók Kamarája – több mint 200 ezer európai önkormányzatot és régiót képvisel.

Az Európa Tanács 47 tagállammal rendelkezik, tagsága valójában az egész európai kontinenst felöleli. Az Európai Emberi Jogi Konvenció, illetve egyéb, az egyén védelmét szolgáló rendelkezések alapján a közös, demokratikus és jogi alapelvek képviselőjében jár el. Az 1949. évi alapítása óta, a II. Világháborút követően az Európa Tanács folyamatosan az érdekegyeztetést jelképezi.